



# HALDEN FENGSEL



# Norges mest moderne fengsel

Å bygge et nytt, topp moderne fengsel i Halden er en lang ferd.

Med byggestart i juni 2007, skrives et nytt kapittel i historien om Halden fengsel. Med dette magasinet ønsker Statsbygg, Kriminalomsorgen i Norge og Halden kommune å vise hvordan fengselet vil bli når det står ferdig i april 2010. Intensjonen fra regjeringen er at Halden fengsel skal bidra til å hjelpe de innsatte til å leve et liv uten kriminalitet. Den 7. februar 2000 ga Justis- og politidepartementet Statsbygg oppdraget med å starte planleggingen av et nytt fengsel i Østfold. Halden fengsel, som vil koste over en milliard kroner, vil ha plass til 251 innsatte. Nest etter operaen i Bjørvika er fengselet Statsbyggs største bygg under oppføring.



Utgitt av Statsbygg i samarbeid med Kriminalomsorgen og Halden kommune.

Foto: fotobanken.com

Tekst og form: Idé & Reklame, Halden

Trykk: RK Grafisk

Opplag: 60.000

Statsminister Jens Stoltenberg likte det han så da han besøkte fengselstomta på Torpum.



# Østfold står for tur

– Det er Østfolds tur nå. Østfold har ingen store fengsler, og det er et underskudd på fengselsplasser i fylket, sier statssekretær **Wenche Lyngholm** i Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD).

– Byggestart for Halden fengsel er en viktig milepæl! Det er mer enn sju år siden Statsbygg ble bedt om å gå i gang med planleggingen. Høsten 2006 ble tomta ryddet for skog og endelig kunne gravemaskinene sette i gang. Et grundig prosjekteringsarbeid er unnagjort, og det blir hektisk aktivitet i området til fengselet står ferdig våren 2010, sier Wenche Lyngholm.

– **YPPERLIG PÅ TORPUM.** – Som gammel østfolding er det hyggelig å konstatere at det er vårt fylke som har fått et slikt prosjekt, og at det nå faktisk var Østfolds tur. Fylket har ingen store fengsler og har et stort underskudd på fengselsplasser. Beliggenheten på Torpum er jo ypperlig. Et fint skogsområde der bygningene glir godt inn i det småkuperte terrenget. Det er også enkelt å komme hit. Halden ligger bare seks kilometer unna, mens det er halvannen kilometer til E6 og 500 meter til riksvei 104 og Østfoldbanen. Tomta ble stilt gratis til disposisjon av Halden kommune, noe statsministeren takket for da han var på befaringsreise høsten 2006, og som jeg gjerne gjentar nå. Det viser litt av holdningen fra kommunens side, og sier mye om den betydningen de legger i dette fengselsprosjektet, sier Wenche Lyngholm, som tror at fengselet vil bety mye for regionen som helhet.

– Fengselet vil bety en god del både for næringslivet og arbeidsmarkedet. Det vil jo bli en pen tilvekst av arbeidsplasser både i anleggsfasen og ikke minst etter at det står ferdig. Dette vil ikke bare være til glede for Halden, men hele regionen. For kriminalomsorgen vil det være et viktig tilskudd for å redusere soningskøene og

for å sikre gode soningsforhold for de innsatte.

## – Hvilke forventinger har FAD til Statsbygg som byggherre?

– Vi har store forventninger og er trygge på at de blir innfridd. Statsbygg har solid erfaring som byggherre for store prosjekter, og det er all grunn til å tro at de vil gjennomføre også dette på en god måte. Det vil si at de skal holde seg innenfor vedtatte rammer både når det gjelder tid, kostnader og kvalitet. Som den største byggherren i sivil sektor i Norge, med 124 byggeprosjekter gående i 2006, vet de hva de holder på med. Statsbygg har en meget profesjonell organisasjon, noe som har gjenspeilt seg i de prosjektene virksomheten har gjennomført de senere år. Det nye fengselet er et komplekst bygg, men akkurat det er en utfordring Statsbygg skulle ha faglige forutsetninger for å mestre, sier statssekretæren.

**STRAMT BYGGEMARKED.** – Det stramme byggemarkedet i Norge for tiden setter byggherren på en ekstra prøve. Konkurransen om gode entreprenører og dyktige fagfolk er stor i dagens marked, og prisene for varer, tjenester og materialer ligger på et langt høyere nivå enn normalt. Dette vil kunne ha konsekvenser både for fremdrift og kostnader i prosjektet, sier Wenche Lyngholm som mener at Statsbygg er en stor nasjonsbygger.

– Statsbygg eier og forvalter mer enn 1500 eiendommer i Norge. Statsbygg har et stort spenn i sin eiendomsportefølje. Etaten forvalter universiteter og høyskoler, tinghus, fengsel, forskningsinstitusjoner, teatre, museer og andre kultur-



Statssekretær Wenche Lyngholm synes at Torpum er et utmerket sted å bygge fengsel.

institusjoner, barneverninstitusjoner, trafikkstasjoner, kongelige eiendommer og ambassader og embetsboliger i utlandet. Eiendomsmassen er på svimlende 2,3 millioner kvadratmeter og er verdsatt til 20 milliarder kroner. Halden fengsel vil sammen med det nye operahuset i Bjørvika være av de største prosjektene i år. Når vi legger til at Statsbygg kan føre linjene nesten 200 år tilbake som offentlig byggherre og eiendomsforvalter, har vi dekning for å karakterisere Statsbygg som nasjonsbygger, sier statssekretær Wenche Lyngholm.

# Bygger så skånsomt som m

– Det er ikke til å stikke under en stol at et milliardprosjekt som Halden fengsel vil merkes, men Statsbygg skal gjøre byggeperioden så skånsom som mulig for nærmiljøet.

Det sier **Øivind Christoffersen** som er administrerende direktør i Statsbygg. Statsbygg har planlagt byggeperioden nøye, ikke minst med tanke på nærmiljøet.

## EN NØYE PLANLAGT UTBYGGING.

– Utbygging kan gjøres skånsomt for nærmiljøet, og vi er opptatt av å gjøre eventuelle ubehageligheter så små som mulig. Dette ligger også i avtalene med firmaer som jobber for oss med å bygge ut Halden fengsel, sier Øivind Christoffersen, som nevner et eksempel på hva han mener med å opptre skånsomt overfor naboer og infrastruktur.

– Stein som sprenges ut på området skal så langt som mulig brukes på tomta. Slik unngås mye tungtransport på veiene til og fra byggeplassen. Dette krever mye planlegging, men gir til gjengjeld gode resultater. Vi tar også hensyn til kulturminnene i området. Blant annet er steinalderboplasser i området kartlagt, og vi samarbeider med verneinteresser om å beskytte og ta vare på dem.

## ET MODERNE FENGSEL. – Hvor stort prosjekt er dette for Statsbygg?

– Prosjektet er stort i to sammenhenger. For det første er det en betydelig investering for staten for å redusere soningskøen, i tillegg til at det er stort i omfang. Når Operaen i Bjørvika er ferdig, så vil Halden fengsel ligge helt i det øvre sjiktet av Statsbyggs byggeprosjekter.

– **Blir Halden fengsel et av de mest moderne fengsler i Europa?**

– Ja, det blir et av de mer moderne fengslene, blant annet med tanke på sikkerhet og bygningsmessige fasiliteter, når det står ferdig i 2010, sier Øivind Christoffersen.

## SYMBOLBYGG. – Vil Statsbygg drifte fengselet videre?

– Det er ikke avklart ennå. Det diskuteres hvorvidt fengslene skal overføres til Statsbygg.

## – Det første store anbudet gikk til en lokal entreprenør?

– Ja, firmaet Leif Grimsrud AS fikk anbudet på grunnarbeidene. Vi synes det er hyggelig når lokale aktører kan være med å konkurrere og vinne konkurransen. For oss er det bra at det finnes et oppegående lokalt næringsliv som kan klare slike oppgaver. Det betyr at vi får bedre tilfang av leverandører, og dermed økt konkurranse om oppgavene, sier Øivind Christoffersen som er opptatt av å understreke Statsbyggs rolle som nasjonsbygger i Norge.

– Vi har eksistert siden 1816 i ulike organisasjonsformer. I løpet av den tiden har vi vært et virkemiddel for å bygge det som er nødvendig for statlig virksomhet, og den rollen har vi fremdeles. Vi setter preg på hverdagen til de fleste nordmenn gjennom vår funksjon som byggherre, forvalter og stedsutvikler. Høgskolen i Østfold og Statlig kontrollområde Svinesund, som Statsbygg har oppført, er blant eksemplene på bygningene som vil være sentrale i Norge i mange tiår fremover.



Statsbyggs direktør Øivind Christoffersen sier at Halden fengsel vil ligge i det øverste sjiktet blant nasjonale bygg under oppføring i Norge.



ulig



Her er regiondirektør Ellinor Houm (nr. to fra venstre) sammen med de øvrige i styringsgruppa for Halden fengsel. Styringsgruppa koordinerer utbyggingen mellom Statsbygg, Justisdepartementet og Kriminalomsorgen Region Øst. Fra venstre: Oskar Petter Jensrud (Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD), Ellinor Houm (Kriminalomsorgen Region Øst), Unni Gunnes (Justisdepartementet), Hilde Norskogen (Statsbygg) og Jon Østensvig (Terramar).

# Styrer fengsels- utbyggingen

Regionsdirektør i Kriminalomsorgen Region Øst, **Ellinor Houm**, som er medlem av styringsgruppa for Halden fengsel, får ansvaret for fengselet når det står ferdig.

– Det er Kriminalomsorgen Region Øst som får ansvar for fengselet. Justisdepartementet har bestilt det, og det er vi som skal drive fengselet, forklarer Ellinor Houm som mener at Halden fengsel blir en stor nyvinning.

**BEDRE MULIGHETER.** – Vi får godt over 200 lukkede tidsriktige plasser. Det har vi behov for i vår region. Vi får soningsplasser som kan tilfredsstillende de faglige kravene som er satt til innhold, samtidig som det blir moderne arbeidsplasser der tjenestemennene gis anledning til å jobbe målrettet med de innsatte, sier Houm.

Kriminalomsorgens mål med Halden fengsel er å sette de innsatte i stand til å klare seg uten kriminalitet.

– Her har vi mye bedre muligheter enn vi har hatt ved de gamle anstaltene. Slik skal denne store investeringen være samfunnsøkonomisk forsvarlig, sier Houm som håper at mange i Østfold skal søke Kriminalomsorgens Utdanningscenter (KRUS).

– Det er stadig opptak, så det gjelder å følge med. Det er gode muligheter for å få jobb som fengselsbetjent. Vi håper å få med

en del erfarne betjenter, men trenger helt nye også, sier hun.

## **IMPONERT OVER HALDEN KOMMUNE.**

– Jeg er enormt imponert over hvordan Halden kommune har stilt opp. De stilte opp lenge før de var sikre på om det ville bli noe av byggingen, og den delen av næringslivet som vi har vært i kontakt med, har også vært forbilledlig, roser Ellinor Houm. Hun forteller at både kommune, skole, helse og næringsliv blir viktige samarbeidspartnere.

Hun har inntrykk at av folk vet for lite om Kriminalomsorgen. Derfor skal det legges til rette for grundig informasjon i byggetiden, samtidig som det vil bli holdt en åpen dag før fengselet tas i bruk.

**– Hva med dem som mener at fengslet blir for fint?**

– Innsatte er dømt til frihetsberøvelse, ingen ting annet. Så får vi gjøre hva vi kan for å gjøre det såpass bra at vi lærer folk å leve et skikkelig og alminnelig liv. Og det gjør vi ved å oppføre oss skikkelig og sørge for at de innsatte blir behandlet human.

# Skal fjerne soningskøene

Statssekretær Terje Moland Pedersen i Justis- og politidepartementet (JD) sier at Halden fengsel vil bli viktig for å fjerne soningskøene.

– Denne regjeringen vil fjerne soningskøen, og målet er at den skal være borte med etableringen av Halden fengsel. Men soningskøen skal ikke bort for enhver pris. Derfor er regjeringen også opptatt av innholdet i straffen, sier statssekretær Terje Moland Pedersen.

**STYRKER INNHOLDET.** For regjeringen vil et nytt fengsel med 251 plasser i Halden bidra til økt fengselskapasitet og en styrking av innholdet i fengselsstraffen.

– Fengselet vil være plassert i østlandsområdet, der det er mangel på fengselsplasser. De fleste plassene (227) vil ha et høyere sikkerhetsnivå (lukkede plasser) som det er et behov for og som også vil gi politiet flere varetektsplasser. Samtidig vil Halden fengsel bli et fengsel der det er tilrettelagt kvalifisering for arbeidslivet, utdanning og helsetilbud for å nevne noen viktige tiltak for å kunne motvirke ny kriminalitet. Forholdene vil bli godt tilrettelagt for et stort utvalg av fritidsaktiviteter både inne og ute, sier Terje

Moland Pedersen som fortsetter:

– Som varslet i Soria Moria-erklæringen la regjeringen i mai 2006 frem en plan for å avvikle soningskøen og bedre innholdet i soningen; «Rask reaksjon – tiltak mot soningskø og bedre innhold i soningen». En rekke tiltak er allerede gjennomført, og det vil i 2006–2007 bli opprettet 316 nye fengselsplasser. Halden fengsel med sine 251 plasser skal, når det står ferdig, bidra til at det ikke oppstår ny soningskø.

**MODERNE I EUROPA.** Halden fengsel skal bli et moderne fengsel som tar vare på sikkerheten til både ansatte og innsatte.

– Jeg vil at Halden fengsel skal bli et foregangsfengsel i kriminalomsorgen med gode muligheter for å legge til rette for at lovbrøyttere skal komme ut av sitt kriminelle handlingsmønster, sier Terje Moland Pedersen, som mener at Halden fengsel kommer til å bli et av de mest moderne i Europa.

Her er justisminister Knut Storberget (fra venstre), ordfører Per Kristian Dahl og statssekretær Terje Moland Pedersen på befaring på fengselstomta.



# Et løft for byggebransjen

Varetektsavdeling, boavdelinger, administrasjon, aktivitetssenter, verksted og arbeidsplasser for de innsatte.

Milliardprosjektet Halden fengsel er et stort løft for byggebransjen.

– Det nye fengselet vil være topp moderne med systemer som skal ivareta sikkerheten for alle. Det er lagt stor vekt på at det er egnede lokaler og uteområder slik at innholdet i soningen kan prioriteres høyt. Ikke minst vil det gi gode muligheter for opplæring, helsetjenester, bibliotek, kulturelle og religiøse tjenester. Regjeringen har allerede lagt stor vekt på disse tilbudene for innsatte ved å styrke bevilgningene til opplæring, bibliotek tjenester og helsetjenester til innsatte. Vi vil få et fengsel som kan ta i mot de fleste kategorier innsatte og hvor fengselet er tilrettelagt for å gi et godt og målrettet soningsinnhold, sier Terje Moland Pedersen.

Statssekretæren tror at Halden fengsel vil skape aktivitet, både gjennom nye arbeidsplasser og ved at fengslene kjøper varer og tjenester fra området rundt.

– Fengselet er fysisk plassert i Halden kommune, men vil skape positive ringvirkninger for hele nedre Glomma-regionen. Dette forsterkes ved at avstandene mellom Østfoldbyene er korte, sier Terje Moland Pedersen.



Prosjektleder Arnold Pedersen.

– Bare ringmuren rundt fengselet, som vil bli seks meter høy og 1,4 kilometer lang er et stort prosjekt for bransjen, sier Arnold Pedersen som er Statsbyggs prosjektleder for byggingen av Halden fengsel.

**FIRE ENTREPRISER.** På grunn av prosjektets størrelse, besluttet Statsbygg tidlig å splitte opp entreprisen for de bygningsmessige arbeidene i fire entrepriser.

– Det samlede gulvarealet i fengselet utgjør 27.500 kvadratmeter, forteller Arnold Pedersen som sier at per dags dato er det kun operabygget i Bjørvika som er større i omfang for Statsbygg.

67.000 kubikkmeter fjell skal sprenges og steinen knuses i et mobilt pukkverk for bruk internt på tomte. I tillegg skal 80.000 kubikkmeter løsmasser fjernes. På begge

sider av ringmuren skal det bygges vei, samt en indre ringvei med atkomst til alle byggene.

– Fengselet som skal bygges på en 300 mål stor tomt, vil bli Norges mest moderne fengsel. Det er planlagt at fengselet skal ha 251 plasser, fordelt på 227 celler i lukket avdeling og 24 plasser i en åpen avdeling. Høyrisikoavdelingen, som først var planlagt, er tatt ut av planene, sier Arnold Pedersen.

**GODE LØSNINGER.** De bygningsmessige konstruksjonene er basert på tradisjonelle og velprøvede tekniske løsninger. Fengselet blir bygget på en økonomisk nøktern måte, samtidig som nødvendige tilpasninger er gjort med tanke på hva bygningsmassen skal brukes til.

Statsbygg bygger for øvrig både under og over bakken når Halden fengsel oppføres. En ringkulvert skal gi tilgang til de forskjellige avdelingene under bakken.

– Prosjektets hovedgrep bygger på to gjensidig avhengige motsetninger: «hardt og mykt». Det harde representerer selve frihetsberøvelsen, mens det myke representerer tanken om rehabilitering til samfunnet. Det er en utfordring for oss å gjenspeile disse motsetningene, men vi føler oss nå sikre på at vi har tatt de grep som skal til, sier Pedersen.

Statsbygg skal overlevere Halden fengsel til Justisdepartementet i april 2010.



«Tom» soner en drapsdom på ni år, mens «Kjell» er dømt til 12 års fengsel for narkotikaforbrytelser. De mener at det gjelder å ha både hode og kropp innenfor murene.

# Livet innenfor murene

## En vanlig dag i fengselet

**7.15:** Vekking. Innsatte spiser frokost og gjør seg klar for arbeid eller skole.

**7.15:** Boenhetsmøte. Innsattes ønsker om telefoning, konsultasjoner etc. tas opp her.

**7.15:** Arbeidsdagen starter.

**11.30–12.00:** Lunsj

**15.00:** Arbeidsdagens slutt.

**15.05:** Middag i boenheten, samt utdeling av post og aviser.

**15.45–16.50:** Lufting i avdelingens luftegård, eventuelt på idrettsbanen.

**17.00–17.45:** Innlåsning på cellene. Betjentene avvikler sin matpause.

**17.45–20.45:** Fellesskap i avdelingen, avvikling av telefonsamtaler, besøk, sosialt samvær og fellesaktiviteter, trening i gymnastikksalen (3 ganger i uka.)

**20.45:** Innlåsning for natta

– Å sone er aldri noen ønskesituasjon, og det er vanskeligere hvis du har hodet utenfor murene. Du må finne en slags harmoni med deg selv, der du prøver å gjøre det beste ut av det, sier «Kjell» som forteller at det er muligheter for å utdanne seg og jobbe mens du soner.

### FELLES MIDDAG ETTER JOBB.

«Tom» og «Kjell» er innsatte på hver sin avdeling ved Ringerike fengsel. Avdelingene har mindre enheter, med opptil 14 celler i hver enhet. Hverdagen kan på noen måter sammenlignes med hverdagen på en brakkerigg, bortsett fra at den innsatte ikke styrer sin egen tid eller kan åpne sin egen dør. Når døra til cellen, eller hybelen som den også kalles her, låses, så kan den ikke åpnes igjen før en vokter kommer og låser deg ut.

Derimot har cellene gode bad, en enkeltseng og et skrivebord. Som ny innsatt fratas du alle eiendeler før du får tildelt en ny celle, men fengslet kan tillate innsatte ha med seg enkelte private gjenstander inn på cellen, som en gitar eller en cd-spiller for eksempel.

Enheterne har et fellesrom der de innsatte spiser frokost sammen før de går på arbeidet, samt middag etter at de har jobbet ferdig for dagen. Det legges opp til at den innsatte skal ha noe fritid i fellesrommene i boenheten. En innsatt tjener om lag 50 kroner per dag på jobben, penger som kan brukes i den interne butikken.

Ved Halden fengsel skal det, som ved Ringerike fengsel, legges til rette for at den innsatte skal kunne utdanne seg. Det settes mye inn på gi de ansatte bedre muligheter til å hjelpe den innsatte til å leve et liv uten kriminalitet etter at straffen er sonet.

**HAR FÅTT TILLITT.** Alle innsatte ved Ringerike fengsel har hver sin jobb, og de fleste jobber i snekkerverkstedet eller

i det mekaniske verkstedet. «Tom» og «Kjell» er derimot ganggutter. Det vil si at begge har fått tillitt av fengselet til å ha ansvaret for matlaging og ryddig av hver sin boenhet.

– Vi må kunne si ifra når avtaler ikke blir fulgt. Når det er 14 voksne menn inne på et liten enhet, så er det viktig at en viser hensyn til hverandre. Det skal ikke mer til enn at en er slurvete med å rydde etter seg for at det skal oppstå en amper situasjon mellom to innsatte, sier «Tom».

– For mange unge som nettopp er blitt fengslet, kan det være vanskelig. Når du sitter her inne, og kanskje lurer på hva kjæresten din driver med utenfor murene, så bærer du på mye frustrasjon. Da er det ikke mye som skal til før det renner over, sier «Kjell».

**PERMISJON.** – Det å kunne komme ut på permisjon er noe jeg lengter etter, sier «Tom». Han er så heldig å ha en stor familie som han gleder seg til å se.

Direktøren kan gi velferds- eller ordinær permisjon. Permisjon etter direktørens beslutning kan bare gis etter en sammenhengende frihetsberøvelse på minst fire måneder. Innsatte må dessuten ha utholdt minst en tredjedel av straffetiden. Innsatte med lengre straffetid enn fengsel i 12 år kan innvilges ordinær permisjon etter fire års sammenhengende frihetsberøvelse.

Permisjon kan bare gis dersom det er grunn til å tro at den innsatte ikke vil begå straffbart forhold under permisjonen, at han vil overholde de vilkår som er satt og ikke misbruke permisjonen. Nærmere regler om permisjon er fastsatt i en egen lov om gjennomføring av straff.

– For meg er det viktig å vise både overfor kriminalomsorgen og min familie, at mitt tilfelle var et engangstilfelle, og at jeg aldri skal inn bak murene igjen, sier «Tom».



Slik ser et vanlig fellesrom ut i de forskjellige enhetene. Her er det nettopp kommet nye forsyninger.



Slik er utsikten fra en av cellene.



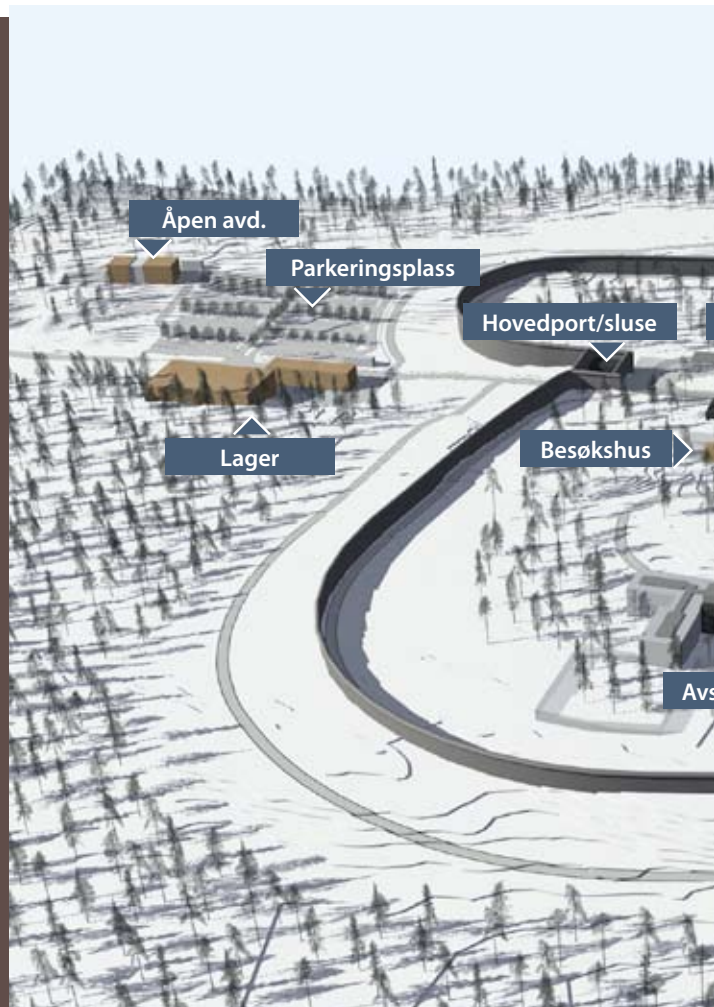
«Tom» er i 40-årene med en niårs dom, mens «Kjell» er i 50-årene med en dom på 12 år. Her er de i samtale med inspektør John Torvald Hop.



Slik ser Statsbygg for seg at cellene blir seende ut når de står ferdig.



I dette området vil Halden fengsel stå ferdig i april 2010.



Slik vil Halden fengsel se ut når det står ferdig i 2010. Fengselet er her vist mot øst.

# Et miljøfengsel

**Statsbygg har energibruk som høyeste miljømål for Halden fengsel. Det velges løsninger som gir lavest mulig energibruk i forhold til brukernes behov over byggets livsløp.**

Det tas store miljøhensyn i alle faser av prosjektet og byggets levetid. Det legges opp til å begrense miljøbelastningen ved å satse på energieffektivitet, energifleksibilitet, arealeffektivitet, miljøbevisst materialbruk og dokumentasjon av produkter som kan inneholde helse- og miljøskadelige stoffer.

I utgangspunktet har Halden fengsel full interndekning med olje- og elektrokjeler. Oljekjelen er tilrettelagt for enkelt å kunne gå over til å benytte f.eks naturgass hvis det blir tilgjengelig.

I gjennomføringsfasen har miljømålene blitt ytterligere spisset og energibruk og energibærer vurdert på nytt. Dette har medført at det er inngått avtale med en leverandør om fjernvarmeleveranse som vil forsyne fengselet med varmtvann

ved normaldrift. Samtidig er kravene til interne installasjoner opprettholdt. Fjernvarmesentralen vil primært benytte biomasse som energikilde, men også andre energiformer, som biogass eller alternative lokalt tilgjengelige energiformer, kan benyttes til å produsere fjernvarme.

Alle bygningene får vannbåren oppvarming, og det er satt konkrete energikrav for alle bygningstyper som skal måles og dokumenteres i bygge- og driftsfasen. Lysanleggene skal behovsstyres med tilstedeværelsesdetektor og lysmengden justeres automatisk for å benytte lystskudd utenfra mest mulig. Lyskilder er valgt ut fra brukerkrav, men med lavest mulig energibruk.

Det er lagt opp til optimalisert bruk av ulike typer varmegjenvinnere, kapasitets-

og mengderegulering, redusert pumpeenergi og redusert varmetap ved god isolasjon og velvurdert glassareal.

I Halden fengsel er det satt strenge krav til type materialer som benyttes. Innemiljøet skal ikke forringes ved bruk av materialer som avgasser eller materialer som kan være skadelig for mennesker eller miljø. Avgassing og bruksomfang av alle stoffer som i dag er kjent som mulig miljøskadelige skal dokumenteres.

Alle entreprenører er pålagt å lage miljøplan for sine arbeidere og rapportere til byggeledelsen. Materialforbruk skal følges opp og restavfall kildesorteres og rapporteres inn til Statsbygg.



# Innreder et helt samfunn

**Administrasjon, celler, vaktrom, besøksrom, helseavdeling, kantine, undervisningslokaler, verksteder, idrettshaller og kirkerom skal innredes. Sikkerheten settes i høysetet.**

Statsbygg har på vegne av Kriminalomsorgen, som er bruker av Halden fengsel, prosjektert interiør og innredning med farger og materialer. Etter å ha lagt interiørarbeidene ut på anbud, ble kontrakten tildekt Interiørarkitektene Beate Ellingsen AS fra Oslo.

**UTDANNING OG ARBEID.** De innsatte skal gis et bredt og variert tilbud med hensyn til utdanning, arbeid, fritid samt kulturell- og religiøs virksomhet i fengselet.

Det legges samtidig opp til løsninger som gir gode arbeidsplasser for de ansatte, samtidig som driften av fengselet skal gjøres så rasjonelt som mulig med hensyn til transport, korttidslagring og langtidslagring.

Kjøkken og vaskeri er viktige arbeidsplasser i fengselet og behandles særskilt.

Prosjektet utarbeides i samarbeid med representanter og brukergrupper fra Kriminalomsorgen.

Innemiljøet skal stimulere rehabiliteringen av de innsatte. Fargepsykologi vil bli brukt – både når det gjelder fargevalg i rom, inventar og materialer. Vekslende romopplevelse hvor farger, materialer, lys/mørke, varme/kulde og ulike lyd-nivåer øker, effekten og opplevelsen av åpenhet. Mangfoldighet vil bli sentralt i utformingen.

**SIKKERHET I HØYSETET.** Sikkerhet for alle, både ansatte, innsatte og besøkende, er en viktig del av fengselets drift og stiller særlige krav til interiør, møbler og materialer. Et fengselsanlegg er samtidig utsatt for høy slitasje, og inventaret må derfor gis robuste overflater og gode tekniske løsninger. Samtidig må det

løse inventaret ikke kunne brukes som slagvåpen eller gjemmested for uønskede stoffer, gjenstander og lignende i fengselet.

Det tas store miljøhensyn i alle faser av prosjektet. Det skal legges opp til å begrense miljøbelastningen ved å satse på energieffektivitet, energifleksibilitet, arealeffektivitet og miljøbevisst materialbruk.

Fengselet er prosjektert slik at det skal kunne benyttes av både kvinnelige og mannlige innsatte. Det tas hensyn til dette ved at kvinner og menn tilbys like forhold under soning i fengselet.

Prosjekteringen av interiøret ved Halden fengsel pågår fortløpende og skal være klart til innflytting i april 2010.

# Fengselet vil gi store ringvirkninger

– Nye Halden fengsel vil bli en god og sikker, offentlig arbeidsplass for 250 ansatte, samtidig som det vil gi store ringvirkninger for hele regionen, sier Per Kristian Dahl (Ap) som er ordfører i Halden.



Ordfører Per Kristian Dahl (Ap) jubler over at Halden fengsel er i ferd med å bli en realitet. Her på Stortinget mellom med Martin Engeseth (til venstre) og justisminister Knut Storberget.

– Byggingen av Halden fengsel vil ta norsk kriminalomsorg inn i en ny tid. Institusjonen legger opp til en omsorg som skal føre mennesker på skråplanet tilbake til et bedre liv, sier ordføreren.

**VIL GI VEKST.** Satsingen vil også tilføre Halden store resurser i form av kompetansen og oppdrag i næringslivet.

– Det vil være et yrende liv helt fra utbyggingen starter. Hundrevis av arbeidsplasser vil bli tilført regionen gjennom denne utbyggingen, sier Per Kristian Dahl, som forteller at Halden kommune har arbeidet aktivt for å få fengselet til byen.

– Det har vært stor rift om å få fengselet, sier Per Kristian Dahl som har stor tro på at nye Halden fengsel vil bidra til vekst:

– Kriminalomsorg er ett av fire satsingsområder i strategisk næringsplan for Halden fra 2006 til 2010. Vi er for eksempel overbevist om at fengselet også kommer til å føre med seg utvikling i Svinesund-området. Det er godkjent reguleringsplan for 300 nye boliger i området, forteller Per Kristian Dahl som sier at Halden kommune ønsker å legge til rette for at de ansatte ved fengselet kan bosette seg i området.

**BRA FOR HELE REGIONEN.** – Slik sett vil fengselet bli positivt for både Sarpsborg, Fredrikstad og Halden. Fengselet ligger jo med umiddelbar nærhet til E6, og innen utgangen av 2009 vil det være firefelts motorvei fra svenskegrensen til Oslo.

– Fengselet vil gi store ringvirkninger for servicebransjen, i tillegg til at fengselet trenger utdannede folk til å arbeide med de innsatte. I tillegg håper jeg vi vil se et samspill mellom fengselet og utdanningsaktører, helt fra grunnskolen til Høgskolen i Østfold, sier ordfører Per Kristian Dahl, som mener at Halden fengsel vil bli et mønsterfengsel.

– Målet er å gi nytt innhold i livet til dem som soner tid her, slik at de kan få andre verdier og se annerledes på livet sitt.

# Med kysten

Den som velger å bosette seg på et av de nye tomtefeltene som skal legges på Svinesund, vil få kysten i Norge og Sverige som nærmeste nabo. 300 nye tomter er godkjent for å legges ut.

At Halden kommune og Halden Næringsråd har klokketro på Svinesund, viser seg blant annet i at det er godkjente reguleringsplaner for opptil 300 nye boliger i området.

Disse boligtomtene kan være aktuelle både for både de om lag 500 haldenserne som jobber på svensk side av grensen, i tillegg til de om lag 250–300 personene som kommer til å bli ansatt ved Halden fengsel når det står ferdig.

I Halden er det også kort vei til skog og mark, noe som gjør mulighetene store for rekreasjon naturopplevelser både på land og langs sjøen.

Når nye Halden fengsel står ferdig vil E6 fra Svinesund til Oslo være ferdig utbygd med fire felts motorvei. Med utbyggingene på svensk side i tillegg, betyr det at en i Halden vil ha kort kjørevei til storbyene Göteborg og Oslo.

En trygg og god kriminalomsorg med ettervern vil bety enormt for byen og Østfold. Næringslivet i byen og Halden kommune har store forventninger til hva det nye fengselet kan bety, både hva gjelder i form av leveranser fra servicenæringen og i form av samarbeid med skoler med mer.

Høgskolen i Østfold er lokalisert på Remmen i Halden. Halden kommune har som strategi å legge til rette for et tettere samarbeid mellom næringslivet og høyskolen.



Idylliske Busterudparken  
– en grønn «lunge» i sentrum.



# som nærmeste nabo



Store deler av tomtefeltene som er godkjent i reguleringsplan, vil bli lagt ut i området ved norsk side av den gamle Svinesundbrua.



Fredriksten festning er byens største turistmagnet. Over 200.000 besøker festningen hvert år.



Idylliske Sponvika er kort vei unna tomtene på Svinesund.

# Fra fotballbanen til fengselsbetjent

Kvik HFKs lagkaptein **Christer Arnesen** har en fortid i både Sarpsborg FK og Fredrikstad FK. Han håper å kunne begynne i ny jobb som fengselsbetjent når Halden fengsel åpner.

Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) som holder til i den ærverdige gamle skolebygningen til Teisen gymnas i Oslo, er kompetansesenteret for kriminalomsorgen i Norge. Oppgavene er å gi etatsutdanning for fengsels- og verksbetjenter, tilby etter- og videreutdanning for kriminalomsorgens nærmere 3400 tilsatte og drive forskning og formidlingsarbeid.

**STARTET SOM VIKAR.** En av studentene ved skolen er Christer Arnesen. Christer er født i Halden, men bosatt i Fredrikstad, som følge av at han har flere sesonger bak seg som fotballspiller med Fredrikstad stadion som hjemmebane. I dag er han lagkaptein for fotballaget i hjembyen, i ferd med å bygge nytt hus og dagpendler til KRUS.

– Det er klart at jeg håper at det kan bli en åpning for meg i Halden når fengselet er ferdig bygget, men det er nok mange som vil ønske seg hit. Uansett skal jeg først ut i pliktjeneste i ett år, forteller Christer Arnesen som har ønsket å utdanne seg til et yrke hvor

han arbeider med mennesker.

– Jeg arbeidet som vikar ved et annet fengsel i Østfold, og dette gjorde et sterkt inntrykk på meg. Jeg ønsket å lære mer om yrket, samtidig som jeg ville ha en sikker utdanning. Det er også en klar fordel å få lønn under utdanning, sier Christer Arnesen som gleder seg over et veldig godt miljø på KRUS.

**MEDMENNESKE OG VOKTER.** Yrkesrollen er sammensatt og komplisert. Å arbeide i fengsel handler både om omsorg og kontroll, nærhet og makt, åpenhet og grenser. Men mest av alt handler det om å være et medmenneske. Om å forstå situasjoner, finne frem til løsninger og på den måten legge forholdene til rette slik at den innsatte selv kan ta ansvar for sitt eget liv.

– Har utdanningen forandret deg?

– Ja. Den humanistiske tankegangen har vokst seg sterkere under utdanningen, sier Christer Arnesen som ser at det er viktig å hjelpe innsatte med å gjøre noe med sin egen atferd.

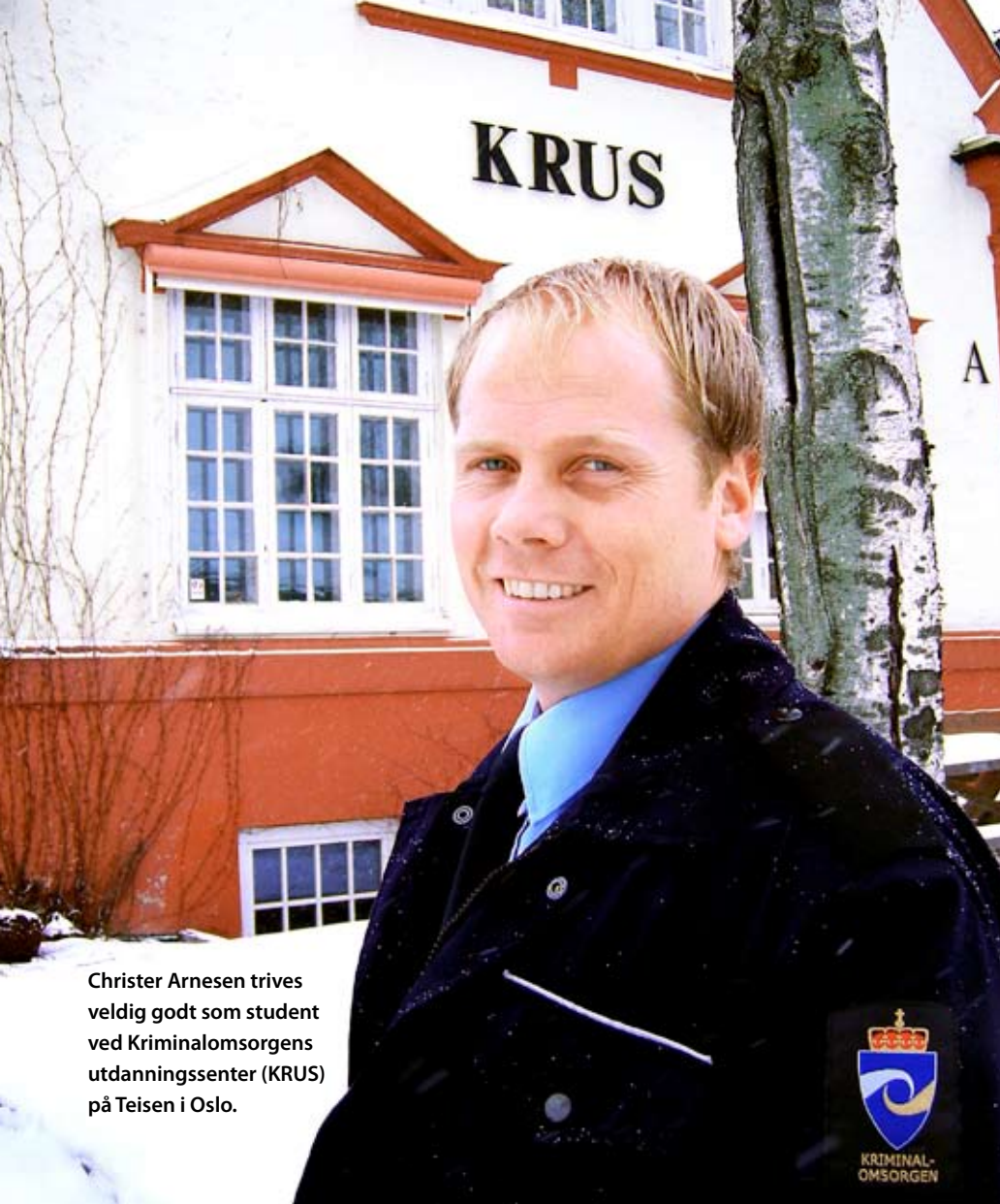
– Etter hvert som jeg selv er blitt eldre,

så er jeg samtidig blitt flinkere til å se konsekvensene av de handlingene jeg gjør. En blir mer reflektert og vokser i oppgaven, på den måten at en har lettere for å håndtere vanskelige situasjoner.

**VARIERTE OPPGAVER.** Og vanskelige situasjoner vil en fengselsbetjent komme i. Som fengselsbetjent vil han møte mennesker som utfordrer, provoserer, berører og engasjerer. Noen har begått alvorlige kriminelle handlinger. Andre strever med psykiske lidelser, atferdsvansker eller tilpasningsproblemer.

Arbeidsdagene vil være preget av sikkerhetstenkning og grensesetting, av vaktoppgaver, visitasjoner og konfliktløsning. En fengselsbetjent må kunne takle krisesituasjoner og fysisk risiko, trusler og verbal utagering – av og til fra samme mennesker du ellers deltar på fritidsaktiviteter med, organiserer sosiale arrangementer for eller veileder i ulike livsmestrings- og bevisstgjøringsprogrammer.

Det er stort behov for faglærte fengselsbetjenter ved de fleste fengsler i Norge.



Christer Arnesen trives veldig godt som student ved Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) på Teisen i Oslo.

## KRUS har tre avdelinger

- Avdeling for grunnutdanning består av Fængselskolen, som gir en toårig grunnutdanning til alle som skal bli fængselsbetjenter i Norge, og verksbetjentutdanningen, som tilbyr en ettårig etatsutdanning for verksbetjenter.
- FoU-avdelingen bidrar gjennom forskning, evaluering og veiledning til en kunnskapsbasert utvikling av kriminalomsorgen. Det er et mål for avdelingen å gi en etterutdanning som ivaretar og viderefører den kunnskapen som er formidlet i grunnutdanningen, men vi legger også vekt på å gi andre faglige tilbud som er relevante for tilsatte i friomsorgen og fængslene.
- Administrasjonsavdelingen tar seg av fellestjenester som kurshotellet, økonomi, personalbehandling, kontorstøtte, sentralbord, data-nettverk og vaktmestertjenester. I tillegg har avdelingen ansvaret for Kriminalomsorgens intranett og KRUS' nettsider.

## Litt om utdanningen

### Fængselsbetjentutdanningen er 2-årig

**LØNN:** Gjennomsnittlig tjener en aspirant ca kr. 230.000 per år under utdannelsen. Som faglært tjener en fængselsbetjent i turnus sjelden mindre enn kr. 310.000 i året.

**PLIKTTJENESTE:** De som mottar vitnemål fra Fængselsskolen forplikter seg til et års plikttjeneste i et eller flere av landets fængsler. Kriminalomsorgen forbeholder seg retten til å flytte aspiranter dit det til enhver tid er behov. Det første året i utdannelsen er ordinært et praksisår. I dette året blir aspirantene utplassert ved et godkjent opplæringsfængsel. Hver aspirant får mulighet til å sette opp liste over ønsket tjenestested i prioritert rekkefølge ved alle fordelinger.

**ALDERSKRAV:** 21 år. Det er ingen øvre aldersgrense for å søke seg inn på Fængselsskolen.

Erfaringsmessig synker mulighetene etter hvert som søkerne kommer i 40-årene.

**ARBEIDSKRAV:** Kravet er at den enkelte totalt har minimum ett års heltids yrkeserfaring. Har søkeren generell studiekompetanse, stiller vi ingen krav til hvilken yrkeserfaring søkeren har utover tidskravet på til sammen minst ett år.

**KOMPETANSEKRAV:** Skolekravet er generell studiekompetanse fra norsk videregående skole. Som et minimum kan søkere være kvalifisert ved å ha generell studiekompetanse i fagene norsk, engelsk og samfunnslære. I tillegg må søkere uten komplett studiekompetanse dokumentere relevant praksis.

**VERNEPLIKT:** Mannlige søkere må dokumentere avtjent verneplikt eller permanent fritak.

**OPPTAKSPRØVER:** Opptaket skjer over en dag med bl.a. en skriftlig oppgave med åpne spørsmål om hvorfor du vil bli fængselsbetjent. Deretter gjennomføres en fysisk test i gymsal og et intervju med Aspirantnemnda.

**UTDANNINGSFORLØP:** Fængselsskolen starter ordinært med et fireukers forkurs i januar ved Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS i Oslo. Deretter følger elleve måneder ved et praksisfængsel. I denne perioden arbeider aspirantene i fængselet, med oppgaver som fængselsbetjenter under veiledning av en erfaren fængselsbetjent. I tillegg har aspirantene vanligvis en skoledag ved fængselet hver uke.

Teoriåret starter ett år etter forkursets oppstart. Ved et ordinært skoleforløp avbrytes teoriåret mot slutten av juni med en niukers periode hvor aspirantene vikarierer som fængselsbetjenter ved landets fængsler.

Les mer på [www.krus.no](http://www.krus.no)

# Fengselsvisitor: Noen



Røde Kors-medlem Tore Ødegård i samtale med varetektsfangen «Ragnar» på besøksrommet i Fredrikstad fengsel.

# å snakke med

Tore Ødegård er visitor for Røde Kors i Fredrikstad fengsel. «Ragnar» har sittet i varetekt i fem måneder. Sammen snakker de om alt fra været til de innerste følelsene.

– Jeg får ikke så mye besøk i fengselet, men jeg håper at det kan bli mer av det framover, sier varetektfangen. «Ragnar», som er midt i 50-årene. Han ønsker ikke å framstå med verken bilde eller navn.

**DET FØRSTE MØTET.** – I kveld er første gang jeg snakker med en visitor fra Røde Kors, men det er klart at jeg mener at de gjør en god jobb. Det er noe annet å snakke med en utenfra, enn det er å snakke med en innsatt. Mange har behov for å prate om det de har på hjertet, og det er ikke alle som er så heldige å få mye besøk av familie og venner, sier «Ragnar» som soner i Fredrikstad fengsel.

Tore og «Ragnar» snakker med hverandre i besøksrommet. Praten går om alt fra hvor vanskelig det kan være å slutte å røyke, til maten og de daglige rutine innenfor murene.

Ofte, når besøksvenn og innsatt er på tomannshånd, kan det også bli snakket om følelser og ting som den innsatte går og bærer på.

Visitorene kommer til fengselet av en eneste grunn – lysten til å hjelpe og vise medmenneskelighet.

**TAUSHETSPLIKT.** Visitorene fra Røde Kors har taushetsplikt på lik linje med advokater, noe som betyr at de får besøke alle fanger – også de som sitter på isolat med brev og besøkskontroll. Innsatsen er helt frivillig. Bussjåføren Tore Ødegård har besøkt fanger i fengselet i over sju år.

– For min del har jeg brent for dette siden jeg var guttunge, og jeg har alltid hatt interesse for hvordan det er å være i fengsel. Hele motivasjonen for å være besøks-

venn ligger i at fangene skal ut i samfunnet igjen en gang, samtidig som vi vet at vi gjør en viktig innsats, sier Tore Ødegård som forteller at fangene setter stor pris på å få et nøytralt menneske å snakke med.

– Jeg har sett store, voksne menn gråte, forteller Tore Ødegård som er opptatt av at alle mennesker har behov for noen å snakke med. Visitorene er nøytrale og de diskuterer aldri fangenes sak.

**TRENGER 40 VISITORER.** Tore Ødegård er i ferd med å sette i gang kurs for nye visitorer på vegne av Røde Kors. Kursene finner sted i Fredrikstad. Visitorene skal virke ved nye Halden fengsel.

– Røde Kors trenger 40 nye visitorer for å kunne møte etterspørselen ved Halden fengsel. Den som kunne tenke seg å bli visitor kan gjerne ta kontakt. Betingelsene er at en har plettfri vandel og melder seg inn i Røde Kors, sier Tore Ødegård som forteller at Røde Kors ser an mennesketypene litt.

– En del av våre kursdeltagere finner ut at dette ikke er noe for dem likevel, mens andre blir mer overbevisst om de ønsker å være noen å snakke med for innsatte.

– Hvordan er et møte med en fange?

– Det kan være alt fra en sammenkomst med flere sammen, til at vi møter dem øyne til øyne på cella deres. Fra tid til annen har vi også med frivillige som stiller opp med musikk, under juleavslutninger for eksempel.

Ikke minst er det en utfordring at en betydelig andel av de om lag 3.000 innsatte i norske fengsler snakker lite eller ingen norsk. Røde Kors ønsker at alle fanger skal ha et tilbud om visitor.

## FENGSELSPRESTEN: – Som å være prest i sjømannskirken

De innsatte ved Halden fengsel skal gis et bredt tilbud med hensyn til utdanning og arbeid i fengselet, fritid, kulturell og religiøs virksomhet. I denne forbindelsen vil fengselspresten få en rolle.



Fengselspresten ved Ringerike fengsel heter Jens Ivar Aasen.

– Å være prest i et fengsel kan sammenlignes litt med å være prest i sjømannskirken, hvis du ser bort i fra at de som jeg er prest for er innsatt, sier Jens Ivar Aasen som har ansvaret for at alle innsatte skal kunne utøve sin egen religion.

– Dette gjelder også andre religioner enn kristendommen. Jeg bistår for eksempel muslimer med hjelp til å utøve sin religion, for eksempel med å formidle kontakt med en Imam, forklarer Jens Ivar Aasen som forteller at han arrangerer to gudstjenester hver søndag i tillegg til å ha bibelgrupper og bibelkurs.

– Å bruke tid til ettertanke er viktig i et fengsel. Kirken har et tilbud her, og mange av de innsatte bruker det. Oppmøtet er svært godt, sier fengselspresten som er erfaren i yrket sitt.

– Flere innsatte har behov for å styrke selvfølelsen. De trenger hjelp til å styrke seg selv og bygge seg opp, sier presten som også arrangerer samlivskurs for innsatte og deres pårørende.

– Det er trivelig å jobbe her og jeg føler at jeg gjør en jobb som blir satt pris på, sier Jens Ivar Aasen.

Halden fengsel vil gi offentlige arbeidsplasser i kommunen, samtidig som det bidrar til leieinntekter for huseiere og mer bygging i kommunen.

# Halden fengsel – din nye nabo



Kriminalomsorgens prosjektleder Arild Endresplass.

– Ut fra de erfaringer vi har andre steder i landet tror jeg at vi vil bli oppfattet som en veldig god nabo, sier den øverste leder for kriminalomsorgen i Oslo og Østfold, regiondirektør Ellinor Houm. Hun har prosjektleder Arild Endresplass' fulle støtte i denne uttalelsen.

**ET FULLFAGLIG FENGSEL.** Halden fengsel vil være et av de største fengslene i Norge med 251 plasser. Ved planleggingen av anstalten har ambisjonen vært at dette skal bli «et fullfaglig fengsel». Her ligger en ambisjon om at fengselet skal kunne tilby de mest moderne soningsmuligheter for alle typer innsatte. Varetekts- og domsinnsatte, domfelte med korte og lange dommer, kvinner og menn. De fleste plassene i anstalten vil være lukkede plasser, men det vil også være åpne plasser utenfor fengselsmuren der domfelte kan sone den siste tiden før løslatelse.

– De fleste fengselsdommer i Norge er på under 90 dager, opplyser Houm.

– Svært mange innsatte har rusproblemer. I Halden fengsel skal vi kunne tilby en riktig tilbud til rusmisbrukeren med en kort dom, samtidig som vi også skal være et riktig fengsel for langtidssoneren som skal være der i



**Regiondirektøren for Kriminalomsorgen Ellinor Houm tror Halden fengsel vil bli oppfattet som en veldig god nabo.**

mange år, forteller regiondirektøren.

Sikkerhetsmessig vil Halden fengsel være rustet for å ta imot alle typer innsatte. Det vil i denne omgang ikke bli bygget en egen såkalt høyrisikoavdeling, men det er satt av plass til en slik avdeling, og den kan bli bygget på et senere tidspunkt.

**TA ANSVAR FOR EGET LIV.** Arbeidet i Halden fengsel skal være preget av medmenneskelighet, rettssikkerhet og høy faglig standard. Ved bruk av moderne metoder innenfor den såkalte «what works»- teorien skal de innsatte gis muligheter til å ta ansvar for eget liv, og det skal legges til rette for de beste forutsetninger for en tilværelse uten kriminalitet etter at soningen er over. Dette vil være fengselets viktigste bidrag til samfunnsbeskyttelsen.

– Ambisjonen må være at vi gjennom den nye anstalten skal bidra til å redusere tilbakefallet til ny kriminalitet, mener regionsdirektøren.

**NORMALISERING.** Livet i Halden fengsel vil på mange måter fungere som en miniatyr av samfunnet ute. Det vil være behov for helsetjenester, skoletilbud, bibliotek, prestetjeneste og andre offentlige tjenester. I Halden fengsel vil disse tilbudene bli gitt fra de etater som også gjør dette andre steder i kommunen. Skolen i Halden fengsel vil være en avdeling av Halden videregående skole, helsetjenesten i fengselet vil være en del av den kommunale helsetjenesten i Halden og en etat som NAV vil ha egne ansatte som arbeider innenfor murene.

Hoveddelen av de innsatte vil bo på avdelinger med 10–12 innsatte. De innsatte har hvert sitt beboelsesrom samtidig som de deler felles kjøkken og et fellesskapsområde for ulike aktiviteter på ettermiddags- og kveldstid. Avdelingene er samlet i to store beboelsesblokker.

På dagtid vil samtlige innsatte bevege seg ut av beboelsesblokkene og over i aktivitetsbygget med skole, arbeid og andre aktiviteter.

**AKTIVITETER FOR INNSATTE.** Hver innsatt i Halden fengsel vil bli spesielt fulgt opp av en utvalgt fengselsbetjent, den såkalte kontaktbetjenten. De innsatte skal være aktivisert på dagtid gjennom utdanning, deltakelse i samtalegrupper, arbeid eller lignende aktiviteter. Det vil bli bygget opp et variert tilbud til innsatte der det er lagt vekt på at alle aktiviteter skal kunne gi et bidrag til mulighetene for et kriminalitetsfritt liv etter soning. Gjennom Halden videregående skole vil det tilbys et bredt utdanningstilbud innenfor yrkesfag og allmennfag, og det vil være tilbud om ulike spesialiserte kriminalitetsforebyggende programmer for voldsdomte, vinningskriminelle osv. Gjennom helsevesenet vil det komme tilbud om metadon og annen rusbehandling. Det vil også være mange sysselsatt med mer tradisjonelt arbeid i form av f.eks. rengjøring eller produksjonsrettet virksomhet.

Regiondirektør Houm understreker viktigheten av at en også utnytter de mer tradisjonelle arbeidsoppgaver til formalisert opplæring.

– Mange innsatte vil bli sysselsatt med rengjøring – like viktig som at det blir rent, er at den domfelte som ønsker det også kan få dette godkjent som en del av gjennomføringen av renholds-faget, mener Houm.

Det er en målsetting at all aktivitet for innsatte skal kunne knyttes opp mot ulike former for kompetansebevis.

Halden fengsel vil kunne tilby gode treningsmuligheter for innsatte og det vil være ulike kulturtilbud som tilbys.

Regiondirektøren understreker viktigheten av de muligheter som ligger i uteområdene og den spredte bebyggelsen det legges opp til:

– Her er det store muligheter for å utvikle det som bør kunne bli et av, om ikke det beste, fengselet vi har i landet.

## Smykkes ut for 6,1 mill. kroner

Alle statlige bygg blir tildelt penger til utsmykning. En egen kunstnerisk utsmykningskomité for Halden fengsel er utpekt av statens fagorgan for kunst i offentlige rom (KORO).

– Vi har 6,1 millioner kroner til rådighet for å smykke ut Halden fengsel. Beløpet beregnes prosentvis av byggekostnadene og byggets karakter spiller inn, forteller Hilde Hauan som er leder av utsmykningskomiteen for Halden fengsel. Komiteen har satt i gang arbeidet med å velge hva slags kunst de innsatte og de ansatte ved Halden fengsel skal omgi seg med i det daglige. Foreløpig er det for tidlig i si hva det blir.

– Det blir konkurranse blant kunstnere om å få smykke ut Halden fengsel, sier Hilde Hauan som sier at en i løpet av andre halvdel av 2007 vil vite mer om hvem som skal smykke ut fengselet og hva slags kunst som blir valgt.

For Justis- og politidepartementet er det et overordnet mål at de innsatte skal gis et bredt og variert tilbud med hensyn til fritid, utdanning, arbeid og religiøs og kulturell virksomhet. Kunsten kan sees på som en del av kulturtilbudet i fengselet.

# 300 nye arbeidsplasser i Halden

Halden fengsel vil ha ulike behov for kompetanse, tjenester og samarbeidspartnere. Det skal ansettes mange ulike yrkesgrupper, sier Arild Endresplass som er prosjektleder i Kriminalomsorgen.

Fengselsbetjentene som skal ansettes ved Halden fengsel er utdannet ved Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS). Utover dette er det et stort behov for ansatte med annen kompetanse. Blant annet får fengselet sin egen prest. Fengselet vil få eget bibliotek, administrert av Halden kommune. NAV blir en viktig medspiller for de innsatte ved forberedelse til løslatelse.

– Vi har også behov for ansatte i ulike verksteder, kokker, renholdere og annet vedlikeholdspersonell. Videre trenger vi aktivitører og diverse instruktører og undervisnings- og helsepersonell. I tillegg vil Halden fengsel ha behov for kommunale tjenester og tjenester fra øvrige samarbeidspartnere, sier Arild Endresplass.

– Et betydelig transportbehov skal også

dekkes: Jeg kan nevne transport innen renovasjon, matforsyning, forbruksvarer, materialer og ferdigvarer, fortsetter Arild Endresplass.

Halden fengsel har behov for et utstrakt samarbeid med flere offentlige etater og tjenesteytere, slik som fylkeskommunen og kommunen, politiet, brannvesenet, sykehus- og behandlingstilbud og skoler. Også bedrifter, lag og foreninger ønskes velkommen til å samarbeide med oss.

– Dette blir en stor og viktig arbeidsplass i kommunen, og vi oppfordrer interesserte til å ta kontakt med Halden kommune eller Kriminalomsorgen for nærmere informasjon, sier Endresplass.



HALDEN KOMMUNE



STATSBYGG



KRIMINALOMSORGEN

Halden kommune  
tlf. +47 69 17 45 00

Kontaktperson:  
Næringsjef Egil Schjerverud

[www.halden.kommune.no](http://www.halden.kommune.no)

Statsbygg  
tlf. +47 815 55 045

Kontaktperson:  
Prosjektleder Arnold Pedersen

[www.statsbygg.no](http://www.statsbygg.no)

Kriminalomsorgen region øst  
tlf. +47 23 30 49 50

Kontaktperson:  
Prosjektleder Arild Endresplass

[www.kriminalomsorgen.no](http://www.kriminalomsorgen.no)